

GGZ

PREMIUM

08 SEP 2022

[Opslaan](#) [Reacties](#) 0 [Delen](#)

Voorstelling The Gift: een dialoog over psychisch lijden onder jongeren

Laura van Elst

Theatermaker Alexandra Broeder maakt voorstellingen op het snijvlak van kunst en psychiatrie. Dit voor- en najaar is theatervoorstelling The Gift te zien, waarin de 22-jarige Anouk het publiek over haar doodswens vertelt, intrigerende vragen stelt en met experts reflecteert.

Foto: Bart Majoor

Alexandra Broeder maakt sinds 2017 voorstellingen op het snijvlak van kunst en psychiatrie. Dat doet zij samen met kunst- en ggz-instellingen, waaronder de Amsterdamse instelling Levvel, voorheen de Bascule. Hiervoor ontving zij in 2019 de prestigieuze Gieskes-Strijbis Podiumprijs. De Japanse schrijver Haruki Murakami inspireerde Broeder; zij zag een link tussen zijn personages en jongeren met een psychische kwetsbaarheid. 'Murakami beschrijft jongvolwassenen die door een onvermogen tot leven in een parallelle werkelijkheid belanden', aldus Broeder. Daarbij is het onduidelijk of die wereld zich in de persoon zelf bevindt of een echte plek is waar men in verdwijnt als het niet goed gaat. 'Het verglijden in een stoornis

kan namelijk ook als een ander universum voelen.' Het leidde tot een artistieke match.

Met haar werk wil Broeder de stigma's doorbreken en het gesprek over angst, leven en dood op gang brengen. Foto: Kamerich & Budwilowitz

Gesprek openen

Psychisch door de bodem zakken kan iedereen overkomen, vertelt Broeder, zelf ervaringsdeskundige. Daarom wil zij met haar werk de stigma's doorbreken en het gesprek over angst, leven en dood op gang brengen. 'Jongeren met een psychische ontwrichting nemen als mysterieuze gidsen het publiek mee naar hun parallelle wereld.' Tijdens deze filosofische reis wordt de afstand tussen het publiek en de jonge *performers* verkleint. 'De bezoekers worden in contact gebracht met hun eigen kwetsbaarheid.'

Van 2021 tot 2024 staat de maatschappelijke verdieping rond diverse psychiatrische thema's centraal. Dit voorjaar en najaar maakt Broeder met de 22-jarige Anouk van Kampen theatervoorstelling *The Gift*. Daarin vertelt Van Kampen, die met een hevige dwangstoornis en depressie kampt, over haar doodsangst voor haar dierbaren, haar dwangstoornis die haar dierbaren in leven houdt, de onmogelijkheid tot leven en haar doodsverlangens. Recentelijk meldde ze zich aan bij Expertisecentrum Euthanasie. 'Dat maakte bij mij zoveel reactie los', zegt Broeder, 'dat ik in *The Gift* het gesprek wil openen over het omgaan met psychiatrisch lijden en doodsverlangens onder jonge mensen.'

Doodsangst

Van Kampen zit tijdens de voorstelling alleen op het podium tegen een bloemendecor aan. Tijdens de dialoog spreekt zij het publiek rechtstreeks aan met intrinsieke vragen, zoals: 'Ik mag het niet over mijn doodsangst hebben omdat mensen bang zijn. Waar ben jij dan zo bang voor?', 'Hoe kan jij leven met alles wat er kan gebeuren?' of 'Wie bepaalt eigenlijk wanneer het mijn tijd is?' 'Die indringende vragen sporen bezoekers aan tot nadenken. Voor Anouk is het

delen van haar verhaal en het controle hebben over de show een rustpunt', vertelt Broeder. Elke voorstelling is ook een expert aanwezig, waar Van Kampen en Broeder mee in gesprek gaan. 'Daarin reflecteren we op gelijkwaardig niveau de vragen die Anouk in haar performance opwerpt.'

Taboe doorbreken

Donderdag 22 september is psychiater Kit Vanmechelen te gast. Zij is verbonden aan Expertisecentrum Euthanasie en wil het taboe op euthanasie en psychisch lijden doorbreken, zodat mensen zich in hun wens gehoord voelen en niet in eenzaamheid achterblijven. 'Zij vertelt waar ze in het beoordelen van euthanasieaanvragen van jongeren tegenaan loopt, wat de afwegingen zijn en wat het met haar als mens doet', vertelt Broeder.

Op vrijdag 23 september schuift Rosalie Pronk aan. Zij promoveerde als ethicus met haar proefschrift *A dialogue on death: On mental illness and physician-assisted dying*. Hiervoor sprak zij met artsen, patiënten en hun naasten over hun ervaringen bij een verzoek tot euthanasie bij psychisch lijden. Zaterdag 24 september is Arne Popma, hoogleraar en afdelingshoofd Kinder- en Jeugdpsychiatrie & Psychosociale Zorg bij Amsterdam UMC en verbonden aan ggz-instelling Levvel, te gast. Hij maakt zich hard voor betere hulp aan jongeren met een psychische kwetsbaarheid. 'Tijdens de voorstelling praten we over de ethische kant van het maken van onze voorstelling. Hoe werk je gelijkwaardig met een autonoom iemand samen die tegelijkertijd kwetsbaar is?' Na het gesprek sluit Van Kampen haar voorstelling af.

Magisch denken

The Gift is onderdeel van De week van magisch denken, het theatrale contextprogramma over doodsverlangen, doodsangst en de (on)mogelijkheid tot leven. Bij de week hoort **de podcast Magisch Denken**: een serie waarin Alexandra Broeder met diverse gasten in gesprek gaat over psychisch lijden, leven en dood. Gedurende de week is een intieme audio-installatie te bezoeken die Broeder en haar team ontwikkelden tijdens hun *residency* in Museum van de Geest. Daarvoor werkte zij samen met jongeren die bij ggz-instelling Het Huis in Haarlem in behandeling zijn. 'In deze installatie nemen de jongeren je mee in hun grenswereld tussen leven en dood en nodigen ze je uit om voor even mens te zijn', vertelt Broeder. Op zaterdag 24 september kan het publiek voorafgaand aan de voorstelling deelnemen aan een rituele maaltijd in samenwerking met theoloog Arjan Broers.

Eetstoornissen

Staat dit jaar de doodswens centraal, volgend jaar zal in het teken staan van eetstoornissen. 'Er is namelijk een enorme toename van eetstoornissen onder jonge kinderen', aldus de theatermaker. 'Wat zegt dat over de maatschappij waarin we leven? In de voorstelling wil ik hen niet als patiënt belichten, maar als klokkenluiders van de maatschappij.'

Lees ook: [Hoe kunst taboes doorbreekt in de ggz](#)

 Reageer op dit artikel Deel dit artikel

Laura van Elst

Redacteur Zorgvisie, Skipr en Qruux.

PREMIUM

di 15 mrt 2022 | Achtergrond

Alternatief voor JeugdzorgPlus is vanuit de inhoud vormgegeven

PREMIUM

wo 27 jul 2022 | Interview

Zo verwerkt de NZa de gegevens van ggz-patiënten